

REGLUGERÐ FRAMKVÆMDASTJÓRNARINNAR (ESB) 2017/1505**2018/EES/7/60****frá 28. ágúst 2017**

um breytingu á I., II. og III. viðauka við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1221/2009 um frjálsa aðild fyrirtækja/stofnana að umhverfisstjórnunarkerfi Bandalagsins (EMAS) (*)

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUSAMBANDSINS HEFUR,

með hliðsjón af sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins,

með hliðsjón af reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1221/2009 frá 25. nóvember 2009 um frjálsa aðild fyrirtækja/stofnana að umhverfisstjórnunarkerfi Bandalagsins (EMAS) og um niðurfellingu reglugerðar (EB) nr. 761/2001 og ákvarðana framkvæmdastjórnarinnar 2001/681/EB og 2006/193/EB ⁽¹⁾, einkum 48. gr.,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Tilgangurinn með umhverfisstjórnunarkerfi ESB er að stuðla að stöðugt betri árangri fyrirtækja/stofnana í umhverfismálum með því að stofna umhverfisstjórnunarkerfi og koma því í framkvæmd, meta árangurinn af slíku kerfi, veita upplýsingar um árangur í umhverfismálum, halda uppi opnum skoðanaskiptum við almenning og aðra hagsmunaaðila og stuðla að virkri þátttöku starfsmanna. Til að ná þessu markmiði eru skilgreindar sértækar kröfur í I. til IV. viðauka við reglugerð (EB) nr. 1221/2009 sem fyrirtæki/stofnanir, sem vilja koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd og fá skráningu í umhverfisstjórnunarkerfið, verða að fylgja.
- 2) A-hluti II. viðauka við reglugerð (EB) nr. 1221/2009 inniheldur kröfur, sem settar eru fram í staðlinum EN ISO 14001:2004, sem mynda grundvöll krafna til umhverfisstjórnunarkerfisins í þeirri reglugerð.
- 3) Í B-hluta II. viðauka við reglugerð (EB) nr. 1221/2009 eru tilgreind ýmis önnur atriði sem fyrirtæki/stofnanir, sem eru skráð í umhverfisstjórnunarkerfi ESB, verða að taka tillit til og sem hafa bein tengsl við nokkur atriði í staðlinum EN ISO 14001:2004.
- 4) Síðan þá hafa Alþjóðlegu staðlasamtökin gefið út nýja útgáfu af alþjóðlega staðlinum ISO 14001. Annarri útgáfu staðalsins (EN ISO 14001:2004) hefur því verið skipt út fyrir þriðju útgáfu (ISO 14001:2015).
- 5) Til að tryggja samræmda nálgun milli mismunandi viðauka ætti einnig að taka tillit til nýrra viðeigandi ákvæða í alþjóðlega staðlinum ISO 14001:2015 í I. viðauka við reglugerð (EB) nr. 1221/2009, þar sem settar eru fram kröfur varðandi umhverfisrýni, og í III. viðauka við reglugerð (EB) nr. 1221/2009 þar sem settar eru fram kröfur varðandi innri umhverfisúttekt.
- 6) Því ætti að breyta reglugerð (EB) nr. 1221/2009 til samræmis við það.

(*) Þessi ESB-gerð birtist í Stjtið. ESB L 222, 29.8.2017, bls. 1. Hennar var getið í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 245/2017 frá 15. desember 2017 um breytingu á XX. viðauka (Umhverfismál) við EES-samninginn, biður birtingar.

(1) Stjtið. ESB L 342, 22.12.2009, bls. 1.

- 7) Fyrirtæki/stofnanir, sem óska þess að fá eða viðhalda bæði skráningu í umhverfisstjórnunarkerfi ESB og vottun samkvæmt ISO 14001, gera oft eitt samþætt sannprófunarferli/vottunarferli. Til að viðhalda samræmi milli krafna í báðum gæringum ætti ekki að gera fyrirtækjum/stofnunum skylt að koma endurskoðuðum viðaukum við reglugerð (EB) nr. 1221/2009 til framkvæmda á undan nýju útgáfu alþjóðlega staðalsins ISO 14001. Því er þörf á umbreytingarfyrirkomulagi.
- 8) Ráðstafanirnar, sem kveðið er á um í þessari reglugerð, eru í samræmi við álit nefndarinnar sem komið var á fót skv. 49. gr. reglugerðar (EB) nr. 1221/2009.

SAMÞYKKT REGLUGERÐ ÞESSA:

1. gr.

Í stað I., II. og III. viðauka við reglugerð (EB) nr. 1221/2009 komi textinn í viðaukanum við þessa reglugerð.

2. gr.

Við sannprófun fyrirtækisins/stofnunarinnar, í samræmi við 18. gr. reglugerðar (EB) nr. 1221/2009, skal kanna hvort kröfurnar í reglugerð (EB) nr. 1221/2009, eins og henni er breytt með þessari reglugerð, séu uppfylltar.

Ef um er að ræða endurnýjun á skráningu í umhverfisstjórnunarkerfi ESB og næsta sannprófun á að fara fram fyrir 14. mars 2018 er heimilt að fresta henni um sex mánuði í samráði við umhverfissannprófundann og þar til bæru aðilana,

Þó er heimilt að framkvæma sannprófunina fyrir 14. september 2018, í samráði við umhverfissannprófundann, í samræmi við kröfurnar í reglugerð (EB) nr. 1221/2009, eins og henni var breytt með reglugerð ráðsins (ESB) nr. 517/2013 ⁽¹⁾. Ef slík sannprófun fer fram er gildi yfirlýsingar umhverfissannprófundans, sem og vottorð um skráningu, einungis gild til 14. september 2018.

3. gr.

Reglugerð þessi öðlast gildi á tuttugasta degi eftir að hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

Reglugerð þessi er bindandi í heild sinni og gildir í öllum aðildarríkjunum án frekari lögfestingar.

Gjört í Brussel 28. ágúst 2017.

Fyrir hönd framkvæmdastjórnarinnar,

Jean-Claude JUNCKER

forseti.

⁽¹⁾ Reglugerð ráðsins (ESB) nr. 517/2013 frá 13. maí 2013 um aðlögun tiltekinna reglugerða og ákvarðana á sviði frjálsra vöruflutninga, frjálsrar farar fólks, félagaréttar, stefnu í samkeppnismálum, landbúnaðar, matvælaöryggis, stefnu er varðar heilbrigði dýra og plantna, stefnu í flutningamálum, orku, skattlagningar, hagskýrslna, samevrópskra netkerfa, dómsmála og grundvallarréttinda, réttvísi, frelsis og öryggis, umhverfis, tollabandalags, samskipta við önnur ríki, stefnu í utanríkis-, öryggis- og varnarmálum, og stofnana vegna aðildar Lýðveldisins Króatíu (Stjtið. ESB L 158, 10.6.2013, bls. 1).

VIÐAUKI

„I. VIÐAUKI

UMHVERFISRÝNI

Eftirfarandi svið skulu heyra undir umhverfisrýni:

1. Ákvörðun á bakgrunni fyrirtækis/stofnunar

Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða þau ytri og innri atriði sem geta haft jákvæð eða neikvæð áhrif á getu fyrirtækisins/stofnunarinnar til að ná fyrirhugaðri útkomu með umhverfisstjórnunarkerfi þess/hennar.

Slík atriði eru m.a. umhverfisaðstæður sem skipta máli, s.s. loftslag, loftgæði, vatnsgæði, tiltækileiki náttúruauðlinda, líffræðileg fjölbreytni.

Þau geta einnig tekið til en einskorðast ekki við eftirfarandi: skilyrði:

- ytri skilyrði (s.s. menningarlegar, félagslegar, stjórnmálalegar, lagalegar, reglutengdar, fjárhagslegar, tæknilegar, efnahagslegar og náttúrulegar aðstæður og samkeppnisaðstæður),
- innri skilyrði í tengslum við eiginleika fyrirtækis/stofnunar (s.s. starfsemi þess/hennar, framleiðsla og þjónusta, stefnumörkun, menning og geta).

2. Tilgreining á hagsmunaaðilum og ákvörðun á þörfum þeirra og væntingum sem skipta máli

Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða hvaða hagsmunaaðilar skipta máli fyrir umhverfisstjórnunarkerfið, viðkomandi þarfir og væntingar þessara hagsmunaaðila og hverjar af þessum þörfum og væntingum það/hún hefur orðið við eða kys að verða við.

Ef fyrirtæki/stofnun ákveður af fúsum og frjálsum vilja að samþykkja eða semja um viðkomandi þarfir eða væntingar hagsmunaaðila, sem falla ekki undir lagaskilyrði, verða þær hluti af skyldum sem fyrirtækið/stofnunin verður að uppfylla.

3. Tilgreining gildandi lagaskilyrða varðandi umhverfið

Auk þess að útbúa skrá yfir gildandi lagaskilyrði skal viðkomandi fyrirtæki/stofnun einnig gera grein fyrir því hvernig hægt er að útvega sannanir fyrir því að fyrirtækið/stofnunin uppfylli hin ýmsu lagaskilyrði.

4. Tilgreining á beinum og óbeinum umhverfisþáttum og ákvörðun á þeim sem eru þýðingarmiklir

Fyrirtæki/stofnun skal tilgreina alla beina og óbeina umhverfisþætti sem hafa jákvæð eða neikvæð áhrif á umhverfið, greinda bæði eftir megin- og eigindlegum eiginleikum, eftir því sem við á, og taka saman skrá yfir alla tilgreinda umhverfisþætti. Fyrirtækið/stofnunin skal einnig ákvarða hverjir þessara þátta eru þýðingarmiklir á grundvelli viðmiðananna sem eru fastsettar í samræmi við 5. lið þessa viðauka.

Þegar fyrirtæki/stofnun tilgreinir beina og óbeina umhverfisþætti er mikilvægt að það/hún hafi einnig í huga umhverfisþætti sem tengjast kjarnastarfsemi þeirra Skrá, sem einskorðast við umhverfisþætti sem tengjast athafnasvæði og mannvirkjum fyrirtækis/stofnunar, er ófullnægjandi.

Þegar fyrirtæki/stofnun tilgreinir beina og óbeina umhverfisþætti í tengslum við starfsemi sína, vörur og þjónustu skal fyrirtækið/stofnunin tileinka sér vistferilssjónarmið með því að taka tillit til vistferilsstiga sem það/hún getur stjórnað eða haft áhrif á. Slík stig ná alla jafna yfir öflun hráefna, innkaup, hönnun, framleiðslu, flutning, notkun, meðhöndlun við lok endingartíma og endanlega förgun, háð starfsemi fyrirtækisins/stofnunarinnar.

4.1. Beinir umhverfisþættir

Beinir umhverfisþættir tengjast starfsemi, vörum og þjónustu fyrirtækisins/stofnunarinnar sjálfar sem það eða hún hefur beina stjórn á.

Öll fyrirtæki/stofnanir verða að vega og meta þá beinu umhverfisþætti sem fylgja starfseminni sem fram fer á þeirra vegum.

Beinir umhverfisþættir fela í sér eftirfarandi atriði en einskorðast þó ekki við þau:

- 1) losun út í andrúmsloftið,
- 2) losun í vatn (þ.m.t. ísúni í grunnvatn),
- 3) framleiðslu, endurvinnslu, endurnotkun, flutninga og förgun á föstum úrgangi og öðrum úrgangi, einkum hættulegum úrgangi,
- 4) notkun og mengun lands,
- 5) notkun orku, náttúruauðlinda (þ.m.t. vatn, dýraríki og plönturíki) og hráefna,
- 6) notkun íblöndunar- og hjálparefna sem og hálfunninna vara,
- 7) staðbundna þætti (hávaða, titring, ólykt, ryk, sjónmengun o.s.frv.).

Þegar umhverfisþættir eru tilgreindir ætti einnig að hafa eftirfarandi í huga:

- áhættu á umhverfisslysum og annars konar neyðarástandi sem hefur hugsanleg umhverfisáhrif (t.d. íðefnaslys) og hugsanlegar óeðlilegar aðstæður sem gætu leitt til hugsanlegra umhverfisáhrifa,
- þætti sem varða flutninga á vörum og þjónustu og á starfsfólki sem ferðast á vegum fyrirtækisins.

4.2. Óbeinir umhverfisþættir

Óbeinir umhverfisþættir geta stafað af samskiptum fyrirtækis/stofnunar við þriðju aðila sem geta að vissu marki orðið fyrir umtalsverðum áhrifum frá fyrirtækinu/stofnuninni.

Þetta tekur til en einskorðast ekki við eftirfarandi:

- 1) vistferilstengd atriði í tengslum við vöru og þjónustu sem fyrirtæki/stofnun getur haft áhrif á (öflun hráefna, hönnun, innkaup, framleiðsla, flutningur, notkun, meðhöndlun við lok endingartíma og endanleg förgun),
- 2) fjárfestingar, lánveitingar og tryggingastarfsemi,
- 3) nýja markaði,
- 4) val á þjónustu og samsetningu hennar (t.d. flutninga- eða veitingarekstur),
- 5) stjórnsýslu- og skipulagsákvæðanir,
- 6) vörflokkasamsetningu,
- 7) árangur og starfsvenjur verktaka, undirverktaka, birgja og undirbirgja í umhverfismálum.

Fyrirtæki/stofnanir verða að geta sýnt fram á að tekið sé á mikilvægum umhverfisþáttum og áhrifum sem tengjast þessum þáttum innan stjórnunarkerfisins.

Fyrirtækið/stofnunin skal leitast við að tryggja að birgjar og þeir sem koma fram fyrir hönd fyrirtækisins/stofnunarinnar fylgi umhverfisstefnu fyrirtækisins/stofnunarinnar þegar þeir vinna störf innan ramma samningsins.

Fyrirtæki/stofnun skal íhuga hversu mikil áhrif fyrirtækið/stofnunin getur haft á þessa óbeinu umhverfisþætti og hvaða ráðstafanir fyrirtækið/stofnunin getur gert til að draga úr umhverfisáhrifum eða til að auka umhverfislegan ávinning.

5. Mat á mikilvægi umhverfisþátta

Fyrirtæki/stofnun skal skilgreina viðmiðanir fyrir mat á mikilvægi umhverfisþátta í tengslum við starfsemi, vörur og þjónustu fyrirtækisins/stofnunarinnar og nota þær til að ákvarða hvaða umhverfisþættir hafi veruleg umhverfisáhrif út frá vistferilssjónarmiði.

Við þróun viðmiðananna skal fyrirtækið/stofnunin taka tillit til löggjafar og þær skulu vera yfirgripsmiklar, það skal vera hægt að gera óháða athugun á þeim og endurtaka þær og þær skulu vera aðgengilegar öllum.

Fyrirtæki/stofnun skal hafa eftirfarandi þætti í huga við ákvörðun á þessum viðmiðunum:

- 1) mögulegt tjón eða ávinning fyrir umhverfið, þ.m.t. líffræðileg fjölbreytni,
- 2) aðstæður í umhverfinu (t.d. viðkvæmni staðbundins, svæðisbundins eða hnattræns umhverfis),
- 3) umfang þáttanna eða áhrifanna, hve oft og hve víða þeirra gæti, svo og hvort þeir eða þau ganga til baka,
- 4) hvort viðeigandi umhverfislöggjöf sé fyrir hendi og hvaða kröfur eru settar fram þar,
- 5) sjónarmið hagsmunaaðila, þ.m.t. starfsmanna fyrirtækisins/stofnunarinnar.

Taka má tillit til viðbótarþátta sem skipta máli, háð tegund starfsemi, vöru og þjónustu fyrirtækisins/stofnunarinnar.

Fyrirtæki/stofnun skal meta mikilvægi umhverfisþátta sinna og áhrif, byggt á settum viðmiðunum. Til að gera slíkt skal fyrirtækið/stofnunin taka tillit til atriða sem geta falið í sér en eru ekki einskorðuð við:

- 1) fyrirbyggjandi gögn fyrirtækis/stofnunar um efnis- og orkuaðföng, frárennsli, úrgang og losun með tilliti til áhættu,
- 2) starfsemi fyrirtækis/stofnunar sem er stýrt af umhverfislöggjöf,
- 3) innkaupastarfsemi,
- 4) hönnun, þróun, framleiðslu, dreifingu, viðhald, notkun, endurnotkun, endurvinnslu og förgun á vörum fyrirtækisins/stofnunarinnar,
- 5) þá þætti í starfsemi fyrirtækisins/stofnunarinnar sem hafa í för með sér mesta umhverfiskostnaðinn og mesta umhverfisávinninginn.

Þegar lagt er mat á mikilvægi umhverfisáhrifa af starfsemi fyrirtækis/stofnunar skal fyrirtækið/stofnunin hafa í huga venjuleg rekstrarskilyrði, skilyrði við gangsetningu og rekstrarstöðvun og neyðaraðstæður sem eðlilegt er að ætla að geti komið upp. Taka skal tillit til fyrri, núverandi og fyrirhugaðrar starfsemi.

6. Mat á endurgjöf úr rannsóknum á fyrri atvikum

Fyrirtæki/stofnun skal taka mið af endurgjöf úr rannsóknum á fyrri atvikum sem gætu haft áhrif á getu fyrirtækis/stofnunar til að ná fyrirhugaðri útkomu með umhverfisstjórnunarkerfi þess/hennar.

7. Ákvörðun og skjalfesting á áhættu og tækifærum

Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða og skjalfesta áhættur og tækifæri sem tengjast umhverfisþáttum fyrirtækisins/stofnunarinnar, skyldum sem fyrirtækið/stofnunin verður að uppfylla og öðrum þáttum og kröfum sem eru skilgreind í liðum 1. til 4.

Fyrirtækið/stofnunin skal leggja áherslu á þær áhættur og þau tækifæri sem takast skal á við til að tryggja að fyrirhuguð útkoma náist með umhverfisstjórnunarkerfinu, til að koma í veg fyrir óæskileg áhrif eða slys og til að ná fram stöðugum umbótum á umhverfisárangri fyrirtækisins/stofnunarinnar.

8. Athugun á núverandi ferlum, starfsvenjum og málsmeðferðarreglum

Fyrirtæki/stofnun skal rannsaka núverandi ferli, starfsvenjur og málsmeðferðarreglur og ákvarða hver þeirra eru nauðsynleg til að tryggja viðhald umhverfisstjórnunar til lengri tíma.

II. VIÐAUKI

KRÖFUR TIL UMHVERFISSTJÓRNUNARKERFA OG ÖNNUR ATRIÐI SEM FYRIRTÆKI/STOFNANIR, SEM KOMA UMHVERFISSTJÓRNUNARKERFINU Í FRAMKVÆMD, SKULU TAKA TILLIT TIL

Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis undir merkjum umhverfisstjórnunarkerfis ESB (EMAS) eru þær sömu og mælt er fyrir um í 4. til 10. þætti staðalsins EN ISO 14001:2015. Þessar kröfur eru birtar í A-hluta.

Tilvísanirnar í 4. gr. til tiltekinna liða í þessum viðauka ber að skilja sem hér segir:

Tilvísun í A.3.1 ber að skilja sem tilvísun í hluta A 6.1

Tilvísun í A 5.5 ber að skilja sem tilvísun í hluta A 9.2.

Auk þess er fyrirtækjum/stofnunum, sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd, skylt að taka tillit til ýmissa annarra atriða sem tengjast beint ýmsum atriðum í 4. þætti staðalsins EN ISO 14001:2015. Þessar viðbótarkröfur eru settar fram í B-hluta þessa viðauka.

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
Fyrirtæki/stofnanir, sem eiga aðild að umhverfisstjórnunarkerfi ESB (EMAS), skulu innleiða kröfurnar í EN ISO 14001:2015 ⁽¹⁾ sem eru birtar hér á eftir: A.4 Bakgrunnur fyrirtækis/stofnunar A.4.1 Skilningur á fyrirtæki/stofnun og bakgrunni þess/hennar Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða ytri og innri atriði sem skipta máli að því er varðar tilgang fyrirtækisins/stofnunarinnar og hafa áhrif á getu fyrirtækisins/stofnunarinnar til að ná fyrirhugaðri útkomu með umhverfisstjórnunarkerfi þess/hennar. Slík atriði skulu ná yfir umhverfisaðstæður sem verða fyrir áhrifum af eða geta haft áhrif á fyrirtækið/stofnunina A.4.2 Skilningur á þörfum og væntingum hagsmunaaðila Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða: a) hagsmunaaðila sem skipta máli fyrir umhverfisstjórnunarkerfið, b) viðkomandi þarfir og væntingar (þ.e. kröfur) þessara hagsmunaaðila, c) hverjar þessara þarfa og væntinga verði að skyldum sem það/hún verður að uppfylla. A.4.3 Ákvörðun á umfangi umhverfisstjórnunarkerfisins Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða mörk og gildissvið umhverfisstjórnunarkerfisins til að ákveða umfang þess. Þegar fyrirtæki/stofnun ákvarðar þetta umfang skal það/hún hafa í huga: a) ytri og innri atriði sem um getur í A.4.1, b) skyldur sem verður að uppfylla, sem um getur í A.4.2, c) eigin stjórnskipulagseiningu eða -einingar, hlutverk og efnisleg mörk, d) eigin starfsemi, vörur og þjónustu, e) eigið vald og getu til að stjórna og hafa áhrif.	

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
Þegar umfangið hefur verið skilgreint þarf öll starfsemi, vörur og þjónusta viðkomandi fyrirtækis/stofnunar innan þessa umfangs að koma fram í umhverfisstjórnunarkerfinu. Umfanginu skal viðhaldið sem skjalfestum upplýsingum og vera aðgengilegt fyrir hagsmunaaðila. A.4.4 Umhverfisstjórnunarkerfi Til að ná fyrirhugaðri útkomu, þ.m.t. að bæta eigin umhverfisárangur, skal fyrirtæki/stofnun koma upp, innleiða, viðhalda og bæta stöðugt umhverfisstjórnunarkerfi, þ.m.t. ferli sem þörf er á og samspil þeirra, í samræmi við kröfurnar í þessum alþjóðlega staðli. Þegar fyrirtæki/stofnun kemur umhverfisstjórnunarkerfinu á fót og viðheldur því skal fyrirtækið/stofnunin hafa í huga þá þekkingu sem fengist hefur í 4.1 og 4.2.	
A.5 Forystuhæfileikar A.5.1 Forystuhæfileikar og skuldbinding Æðstu stjórnendur skulu sýna fram á forystuhæfileika og skuldbindingu að því er varðar umhverfisstjórnunarkerfið með því að: a) taka ábyrgð á skilvirkni umhverfisstjórnunarkerfisins, b) tryggja að umhverfisstefna og almenn umhverfismarkmið séu ákvörðuð og samrýmanleg við stefnumörkun og bakgrunn fyrirtækisins/stofnunarinnar, c) tryggja samþættingu krafna til umhverfisstjórnunarkerfisins við viðskiptaferla fyrirtækisins/stofnunarinnar, d) tryggja að tilföng, sem eru nauðsynleg fyrir umhverfisstjórnunarkerfið, séu tiltæk, e) skýra frá mikilvægi skilvirkrar umhverfisstjórnunar og að vera í samræmi við kröfur til umhverfisstjórnunarkerfisins, f) tryggja að fyrirhuguð útkoma náist með umhverfisstjórnunarkerfinu, g) stýra einstaklingum og styðja þá við að stuðla að skilvirkni umhverfisstjórnunarkerfisins, h) stuðla að stöðugum umbótum, i) styðja aðra viðkomandi stjórnendur í hlutverki sínu við að sýna fram á forystuhæfileika sína eins og við á m.t.t. ábyrgðarsviðs þeirra. <i>Athugasemd:</i> Hægt er að túlka tilvísun í „viðskipti“ í þessum alþjóðlega staðli á víðtækan hátt þannig hún eigi við um þá starfsemi sem er kjarninn í tilgangi þess að fyrirtækið/stofnunin er til.	
A.5.2 Umhverfisstefna Æðstu stjórnendur skulu koma upp, koma í framkvæmd og viðhalda umhverfisstefnu sem, innan skilgreinds umfangs umhverfisstjórnunarkerfisins: a) er í samræmi við tilgang og bakgrunn fyrirtækisins/stofnunarinnar, þ.m.t. eðli, umfang og umhverfisáhrif af starfsemi fyrirtækisins/stofnunarinnar, vörum og þjónustu,	B.1. Stöðugar umbætur á umhverfisárangri Fyrirtæki/stofnanir skulu skuldbinda sig til að bæta stöðugt árangur sinn í umhverfismálum.

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
b) gefur ramma til að ákvarða almenn umhverfismarkmið, c) inniheldur skuldbindingu um vernd umhverfisins, þ.m.t. að koma í veg fyrir mengun, og aðrar sértækar skuldbindingar sem skipta máli fyrir bakgrunn fyrirtækisins/stofnunarinnar, <i>Athugasemd:</i> Aðrar sérstakar skuldbindingar um að vernda umhverfið geta falið í sér notkun á sjálfbærum tilföngum, að aðlagast loftslagsbreytingum og milda þær og verndun líffræðilegrar fjölbreytni og vistkerfa. d) inniheldur skuldbindingu um að uppfylla þær skyldur sem verður að uppfylla. e) inniheldur skuldbindingu um stöðugar umbætur á umhverfisstjórnunarkerfinu til að auka umhverfisárangur. Umhverfisstefnunni skal: — viðhaldið sem skjalfestum upplýsingum, — miðlað innan fyrirtækisins/stofnunarinnar, — haldið aðgengilegri fyrir hagsmunaaðila.	Ef fyrirtæki/stofnun er með starfsemi á einu eða fleiri athafnasvæðum skal hvert athafnasvæði, sem umhverfisstjórnunarkerfið nær til, uppfylla allar kröfur samkvæmt umhverfisstjórnunarkerfinu, þ.m.t. að bæta stöðugt árangur sinn í umhverfismálum eins og hann er skilgreindur í 2. mgr. 2. gr.
A.5.3 Hlutverk, ábyrgð og valdsvið innan fyrirtækis/stofnunar Æðstu stjórnendur skulu tryggja að ábyrgð og valdsviði, að því er varðar tiltekin hlutverk, sé útteilt og miðlað innan fyrirtækis/stofnunar. Æðstu stjórnendur skulu úthluta ábyrgð og valdi, að því er varðar: a) að tryggja að umhverfisstjórnunarkerfið sé í samræmi við kröfurnar í þessum alþjóðlega staðli, b) skýrslugjöf um árangur umhverfisstjórnunarkerfisins, þ.m.t. umhverfisárangur, til æðstu stjórnenda.	B.2. Fulltrúi eða fulltrúar stjórnenda Æðstu stjórnendur skulu tilnefna sérstaka(n) fulltrúa æðstu stjórnenda sem, án tillits til annarrar ábyrgðar, skal fengið skilgreint hlutverk, ábyrgð og vald til að tryggja umhverfisstjórnunarkerfi sem er í samræmi við þessa reglugerð og til að gefa æðstu stjórnendum skýrslu um árangur umhverfisstjórnunarkerfisins. Fulltrúi æðstu stjórnenda má vera einn af æðstu stjórnendum fyrirtækisins/stofnunarinnar.
A.6 Skipulagning A.6.1 Aðgerðir til að taka á áhættum og tækifærum A.6.1.1 Almennt Fyrirtæki/stofnun skal koma á, innleiða og viðhalda þeim ferlum sem þörf er á til að uppfylla kröfurnar í 6.1.1 til 6.1.4. Þegar fyrirtæki/stofnun skipuleggur umhverfisstjórnunarkerfi skal fyrirtækið/stofnunin hafa eftirfarandi í huga: — atriðin, sem um getur í 4.1, — kröfurnar, sem um getur í 4.2, — umfang eigin umhverfisstjórnunarkerfis og ákvarða áhættur og tækifæri í tengslum við: — umhverfisþætti (sjá 6.1.2), — skyldur sem verður að uppfylla (sjá 6.1.3),	B.3 Umhverfisrýni Fyrirtæki/stofnanir skulu inna af hendi og skjalfesta upphaflega umhverfisrýni eins og sett er fram í I. viðauka. Fyrirtæki/stofnanir utan Sambandsins skulu einnig vísa til þeirra lagaskilyrða varðandi umhverfið sem gilda fyrir samskonar fyrirtæki/stofnanir í aðildarríkjunum þar sem þau hyggjast leggja fram umsókn.

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
— önnur atriði og kröfur, sem eru tilgreind í 4.1 og 4.2, sem þarf að taka á til: — að veita vissu fyrir því að fyrirhuguð útkoma geti náðst með umhverfisstjórnunarkerfinu, — að koma í veg fyrir eða draga úr óæskilegum áhrifum, þ.m.t. möguleikum á að ytri umhverfisaðstæður hafi áhrif á fyrirtækið/stofnunina, — að ná fram stöðugum umbótum. Fyrirtæki/stofnun skal, innan umfangs eigin umhverfisstjórnunarkerfis, ákvarða hugsanlegt neyðarástand, þ.m.t. neyðarástand sem getur haft umhverfisáhrif. Fyrirtæki/stofnun skal viðhalda skjalfestum upplýsingum um eigin: — áhættur og tækifæri, sem þarf að taka á, — ferli sem þörf er á skv. 6.1.1 til 6.1.4, að því marki sem nauðsynlegt er til að hafa fullvissu fyrir því að þeim sé fylgt eins og fyrirhuguð er. A.6.1.2 Umhverfisþættir Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða umhverfisþætti í tengslum við eigin starfsemi, vörur og þjónustu sem fyrirtækið/stofnunin getur stjórnað og það sem fyrirtækið/stofnunin getur haft áhrif á, innan skilgreinds umfangs umhverfisstjórnunarkerfisins, og tengd umhverfisáhrif út frá vistferilssjónarmiði. Þegar fyrirtæki/stofnun ákvarðar umhverfisþætti skal fyrirtækið/stofnunin taka tillit til: a) breytinga, þ.m.t. fyrirhuguð eða ný þróun, og nýrrar eða breyttrar starfsemi, vöru og þjónustu, b) óeðlilegra skilyrða og neyðarástands sem eðlilegt er að ætla að geti komið upp. Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða þá þætti, sem hafa eða geta haft veruleg umhverfisáhrif, með því að nota settar viðmiðanir. Fyrirtæki/stofnun skal miðla mikilvægum umhverfisþáttum sínum milli mismunandi stiga og starfssviða fyrirtækisins/stofnunarinnar, eins og við á. Fyrirtæki/stofnun skal viðhalda skjalfestum upplýsingum um eigin: — umhverfisþætti og tengd umhverfisáhrif, — viðmiðanir sem eru notaðar til að ákvarða mikilvæga umhverfisþætti, — mikilvæga umhverfisþætti. <i>Athugasemd:</i> Mikilvægir umhverfisþættir geta leitt til áhættu og tækifæra sem tengjast annaðhvort neikvæðum umhverfisáhrifum (ógunum) eða jákvæðum umhverfisáhrifum (tækifærum).	
A.6.1.3 Skyldur sem verður að uppfylla Fyrirtæki/stofnun skal: a) ákvarða skyldur sem verður að uppfylla í tengslum við umhverfisþætti þess/hennar og hafa aðgang að þeim,	B.4. Samræmi við lög Fyrirtæki/stofnanir sem eru skráð í umhverfisstjórnunarkerfi ESB eða hyggja á skráningu skulu sýna fram á að þau hafi uppfyllt öll eftirfarandi skilyrði: 1) þau þekkja öll gildandi lagaskilyrði varðandi umhverfið og gera sér grein fyrir áhrifum þeirra á fyrirtækið/stofnunina,

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
b) ákvarða hvernig þessar skyldur sem verður að uppfylla gilda um fyrirtækið/stofnunina, c) taka tillit til þessara skyldna sem verður að uppfylla þegar umhverfisstjórnunarkerfinu er komið á, innleitt, viðhaldið og bætt stöðugt. Fyrirtæki/stofnun skal viðhalda skjalfestum upplýsingum um skyldur sem fyrirtækið/stofnunin verður að uppfylla. <i>Athugasemd:</i> Skyldur sem verður að uppfylla geta leitt til áhættu og tækifæra fyrir fyrirtæki/stofnun. A.6.1.4 Skipulagning aðgerða Fyrirtæki/stofnun skal skipuleggja: a) að grípa til aðgerða til að taka á 1) mikilvægum umhverfisþáttum, 2) skyldum sem verður að uppfylla, 3) áhættum og tækifærum sem eru tilgreind í 6.1.1, b) hvernig á að: 1) samþætta og innleiða aðgerðir inn í ferli eigin umhverfisstjórnunarkerfis (sjá liði 6.2, 7, 8 og 9.1) eða aðra viðskiptaferla, 2) meta skilvirkni þessara aðgerða (sjá 9.1). Þegar fyrirtæki/stofnun skipuleggur þessar aðgerðir skal fyrirtækið/stofnunin hafa í huga tæknilega valkosti sína og fjárhagslegar, rekstrarlegar og viðskiptalegar kröfur.	2) þau tryggja að samræmi við umhverfislöggjöfina sé haldið, þ.m.t. leyfi og leyfistakmarkanir, og leggja fram viðeigandi sannanir, 3) þau hafa málsmeðferðarreglur fyrir hendi sem gera fyrirtækinu/stofnuninni kleift að tryggja viðvarandi samræmi við umhverfislöggjöfina.
A.6.2 Almenn umhverfismarkmið og skipulagning til að ná þeim	
A.6.2.1 Almenn umhverfismarkmið Fyrirtæki/stofnun skal setja fram almenn umhverfismarkmið í viðeigandi starfsdeildum og stigum, að teknu tilliti til mikilvægra umhverfisþátta fyrirtækisins/stofnunarinnar og tengdra skyldna sem verður að uppfylla og að teknu tilliti til áhættu og tækifæra. Almenn umhverfismarkmið skulu vera: a) í samræmi við umhverfisstefnuna, b) mælanleg (verði því við komið), c) vöktuð, d) miðluð, e) uppfærð, eins og við á. Fyrirtæki/stofnun skal viðhalda skjalfestum upplýsingum um almenn umhverfismarkmið. A.6.2.2 Skipulagning aðgerða til að ná almennum umhverfismarkmiðum Þegar fyrirtæki/stofnun skipuleggur hvernig fyrirtækið/stofnunin ætlar að ná almennum umhverfismarkmiðum skal það/hún ákvarða: a) hvað verður gert, b) hvaða tilfanga verður krafist,	B.5. Almenn umhverfismarkmið Fyrirtæki/stofnanir skulu geta sýnt fram á að stjórnunarkerfi og úttektaraðferðir taki á raunverulegum árangri fyrirtækisins/stofnunarinnar í umhverfismálum með tilliti til beinna og óbeinna þátta. Leiðirnar til að ná almennum og sértækum markmiðum geta þó ekki sjálfar verið umhverfismarkmið.

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
c) hver ber ábyrgðina, d) hvenær því verður lokið, e) hvernig niðurstöðurnar verða metnar, þ.m.t. vísbendar til að mæla framfarir í átt til þess að ná mælanlegum almennum umhverfismarkmið þess/hennar (sjá 9.1.1). Fyrirtæki/stofnun skal íhuga hvernig hægt er að samþætta aðgerðir til að ná almennum umhverfismarkmiðum þess/hennar við viðskiptaferla fyrirtækisins/stofnunarinnar.	
A.7 Stuðningur A.7.1 Tilföng Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða og útvega þau tilföng sem eru nauðsynleg til að koma á umhverfisstjórnunarkerfi, innleiða það, viðhalda því og bæta það stöðugt.	
A.7.2 Hæfni Fyrirtæki/stofnun skal: a) ákvarða nauðsynlega hæfni einstaklings eða einstaklinga, sem sinna störfum undir stjórn þess/hennar, sem hafa áhrif á umhverfisárangur þess/hennar og getu til að uppfylla þær skyldur sem verður að uppfylla, b) tryggja að þessir einstaklingar séu hæfir á grundvelli viðeigandi menntunar, starfsþjálfunar eða reynslu, c) ákvarða þörf fyrir starfsþjálfun í tengslum við umhverfisþætti þess/hennar og umhverfisstjórnunarkerfið, d) eftir atvikum, grípa til aðgerða til að öðlast nægilega hæfni og meta skilvirkni þeirra aðgerða sem gripið er til. <i>Athugasemd:</i> Viðeigandi aðgerðir geta t.d. falið í sér veitingu starfsþjálfunar til launaðra starfsmanna, handleiðslu þeirra eða flutning í annað starf eða ráðningu eða verktöku til þess hæfra einstaklinga. Fyrirtæki/stofnun skal halda til hags viðeigandi skjalfestum upplýsingum til sönnunar á hæfni.	B.6. Þátttaka starfsmanna 1) Fyrirtækið/stofnunin skal hafa í huga að virk þátttaka starfsmanna er drifkraftur og forsenda þess að stöðugar og velheppnaðar umbætur verði í umhverfismálum auk þess að vera lykillinn að bættum árangri í umhverfismálum og enn fremur rétta leiðin til að festa umhverfisstjórnunar- og umhverfisúttektarkerfið í sessi í fyrirtækinu eða stofnuninni á farsælan hátt. 2) „Þátttöku starfsmanna“ ber að skilja þannig að hún nái bæði yfir beina þátttöku starfsmanna og veitingu upplýsinga til starfsmanna og fulltrúa þeirra. Starfsmenn skulu því vera virkir þátttakendur í starfinu á öllum stigum þess. Fyrirtækið/stofnunin skal hafa í huga að það að sýna fram á skuldbindingu, viðbragðsflýti og virkan stuðning frá stjórninni er forsenda þess að þessi ferli skili árangri. Í þessu samhengi ættu stjórnendur að veita starfsmönnum viðeigandi endurgjöf. 3) Auk þessara krafna skulu starfsmenn eða fulltrúar þeirra taka þátt í ferlinu, sem miðar að því að bæta stöðugt árangur fyrirtækisins/stofnunarinnar í umhverfismálum, með: a) upphaflegu umhverfisrýninni, b) stofnun og innleiðingu umhverfisstjórnunarkerfis og úttektarkerfis sem bæta umhverfisárangur,

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
	c) umhverfisnefndum eða vinnuhópum sem afla upplýsinga og tryggja þátttöku umhverfisfulltrúa/fulltrúa stjórnar ásamt þátttöku starfsmanna og fulltrúa þeirra, d) sameiginlegum vinnuhópum innan ramma aðgerðaáætlunar á sviði umhverfismála og umhverfisúttektar, e) samantekt umhverfisfirlýsinga. 4) Í þessu skyni skal nota viðeigandi form þátttöku, s.s. fyrirkomulag með tillagnabók eða verkefna-amiðaða hópvinna eða umhverfismálanefndir. Fyrirtæki/stofnanir skulu taka mið af leiðbeiningum framkvæmdastjórnarinnar um bestu starfsvenjur á þessu sviði. Ef þess er óskað skulu fulltrúar starfsmanna einnig taka þátt.
A.7.3 Vitund Fyrirtæki/stofnun skal tryggja að einstaklingum, sem innna störf af hendi undir stjórn fyrirtækisins/stofnunarinnar, sé kunnugt um: a) umhverfisstefnuna, b) mikilvæga umhverfisþætti og tengd raunveruleg eða möguleg umhverfisáhrif af störfum sínum, c) eigið framlag til skilvirkni umhverfisstjórnunarkerfis, þ.m.t. ávinningur af auknum umhverfisárangri, d) afleiðingarnar af því að fara ekki að kröfunum til umhverfisstjórnunarkerfisins, þ.m.t. að uppfylla ekki þær skyldur fyrirtækisins/stofnunarinnar sem verður að uppfylla.	
A.7.4 Samskipti A.7.4.1 Almennt Fyrirtæki/stofnun skal koma á, innleiða og viðhalda þeim ferlum sem þörf er á til innri og ytri samskipta sem skipta máli fyrir umhverfisstjórnunarkerfið, þ.m.t.: a) hverju það/hún ætlar að miðla, b) hvenær á að hafa samskipti, c) við hvern á að hafa samskipti, d) hvernig á að hafa samskipti. Þegar fyrirtæki/stofnun kemur á samskiptaferli sínu eða -ferlum skal fyrirtækið/stofnunin: — taka tillit til þeirra skyldna sem það/hún verður að uppfylla, — tryggja að umhverfisupplýsingar sem miðlað er séu í samræmi við upplýsingar sem verða til innan umhverfisstjórnunarkerfisins og séu áreiðanlegar.	

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
Fyrirtæki/stofnun skal bregðast við viðeigandi samskiptum varðandi umhverfisstjórnunarkerfið. Fyrirtæki/stofnun skal halda til haga skjalfestum upplýsingum til sönnunar á samskiptum þess/hennar, eins og við á. A.7.4.2 Innri samskipti Fyrirtæki/stofnun skal: - miðla upplýsingum, sem skipta máli fyrir umhverfisstjórnunarkerfið, innanhúss milli mismunandi stiga og starfssviða fyrirtækisins/stofnunarinnar, þ.m.t. breytingar á umhverfisstjórnunarkerfinu, eins og við á, - tryggja að samskiptaferli þess/hennar geri einstaklingum, sem inna störf af hendi undir stjórn fyrirtækisins/stofnunarinnar, kleift að stuðla að stöðugum umbótum.	
A.7.4.3 Ytri samskipti Fyrirtæki/stofnun skal miðla upplýsingum, sem skipta máli fyrir umhverfisstjórnunarkerfið, utan fyrirtækisins/stofnunarinnar, eins og er ákvarðað í samskiptaferli þess/hennar og eins og krafist er samkvæmt skyldum sem það/hún verður að uppfylla.	B.7. Samskipti - Fyrirtæki/stofnanir skulu vera fær um að sýna fram á að þau haldi uppi opnum skoðanaskiptum við almenning, yfirvöld og aðra hagsmunaaðila, þ.m.t. sveitarfélög og viðskiptavinir, í tengslum við umhverfisáhrif af starfsemi þeirra, vörum og þjónustu. - Til að tryggja mikið gagnsæi og byggja upp traust hjá hagsmunaaðilum skulu fyrirtæki/stofnanir, sem eru skráð í umhverfisstjórnunarkerfi ESB, birta tilteknar umhverfisupplýsingar eins og skilgreint er í IV. viðauka, Skýrslugjöf í umhverfismálum.
A.7.5 Skjalfestar upplýsingar A.7.5.1 Almennt Umhverfisstjórnunarkerfi fyrirtækis/stofnunar skal fela í sér: - skjalfestar upplýsingar sem krafist er samkvæmt þessum alþjóðlega staðli, - skjalfestar upplýsingar sem fyrirtækið/stofnunin ákveður að séu nauðsynlegar vegna skilvirkni umhverfisstjórnunarkerfisins. <i>Athugasemd:</i> Umfang skjalfestra upplýsinga um umhverfisstjórnunarkerfi getur verið mismunandi milli fyrirtækja/stofnana vegna: - stærðar fyrirtækis/stofnunar og tegundar starfsemi, vinnslu, vara og þjónustu, - þarfar til að sýna fram á að skyldur sem verður að uppfylla séu uppfylltar, - þess hversu margslungin ferlin og víxlverkun þeirra eru, - hæfni einstaklinga sem inna störf af hendi undir stjórn fyrirtækisins/stofnunarinnar.	

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
A.7.5.2 Samantekt og uppfærsla Þegar fyrirtæki/stofnun tekur saman og uppfærir skjalfestar upplýsingar skal fyrirtækið/stofnunin tryggja viðeigandi: a) kennimerkingu og lýsingu (t.d. titill, dagsetning, höfundur eða tilvísunarnúmer), b) snið (t.d. tungumál, hugbúnaðarútgáfa, myndræn útfærsla) og miðil (t.d. á pappír, í rafrænu formi), c) endurskoðun og samþykki fyrir hentugleika og nægjanleika. A.7.5.3 Stýring á skjalfestum upplýsingum Skjalfestum upplýsingum, sem krafist er vegna umhverfisstjórnunarkerfisins og vegna þessa alþjóðastaðals, skal stýrt til að tryggja: a) aðgengileika þeirra og hentugleika til notkunar, þar sem og þegar þeirra er þörf, b) að þær njóti fullnægjandi verndar (t.d. m.t.t. trúnaðarkvaðar, óviðeigandi notkunar eða að heilleiki glatist). Í því skyni að stýra skjalfestum upplýsingum skal fyrirtæki/stofnun taka á eftirfarandi starfsemi, eftir því sem við á: — dreifingu, aðgangi, endurheimt og notkun, — geymslu og varðveislu, þ.m.t. að viðhalda læsileika, — stjórn á breytingum (t.d. útgáfustjórn), — varðveislu og förgun. Skjalfestar utanaðkomandi upplýsingar, sem fyrirtækið/stofnunin ákvarðar að séu nauðsynlegar fyrir skipulagningu og starfrækslu umhverfisstjórnunarkerfisins skulu auðkenndar, eins og við á, og þeim stýrt. <i>Athugasemd:</i> Aðgangur getur falið í sér ákvörðun er varðar leyfi til þess eins að skoða skjalfestu upplýsingarnar eða leyfi og heimild til að skoða og breyta skjalfestu upplýsingunum. A.8 Starfsemi A.8.1 Rekstrarskipulagning og -stýring Fyrirtæki/stofnun skal koma á, innleiða, stjórna og viðhalda þeim ferlum sem þörf er á til að uppfylla kröfur til umhverfisstjórnunarkerfisins og til að innleiða aðgerðir, sem eru tilgreindar í 6.1 og 6.2, með því að: — koma á starfræksluviðmiðunum fyrir ferlið eða ferlin, — innleiða stýringu á ferlinu eða ferlunum, í samræmi við starfræksluviðmiðanirnar. <i>Athugasemd:</i> Stýring getur falið í sér tæknilegar ráðstafanir og málsmæðferðarreglur. Hægt er að framkvæma stýringu eftir stigskiptingu (t.d. fjarlæging, útskipting, stjórnsýsla) og hægt er að nota hana eina og sér eða í samsetningu. Fyrirtæki/stofnun skal stjórna fyrirhuguðum breytingum og fara yfir afleiðingar af ótilætluðum breytingum og grípa til aðgerða til að milda öll skaðleg áhrif, eins og nauðsyn krefur.	

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
Fyrirtæki/stofnun skal tryggja að útvistuðu ferli eða ferlum sé stýrt eða að þau séu undir áhrifum. Tegund og umfang stýringar eða áhrifa, sem á að beita á ferli, skulu skilgreind innan umhverfisstjórnunarkerfisins. Fyrirtæki/stofnun skal, í samræmi við vistferilssjónarmið: a) koma á fót stýringum, eins og við á, til að tryggja að fjallað sé um umhverfiskröfu(r) þess/hennar í hönnunar- og þróunarferli vörunnar eða þjónustunnar, að teknu tilliti til hvers stigs í vistferli vörunnar eða þjónustunnar, b) ákvarða umhverfiskröfu(r) sína(r) m.t.t. kaupa á vörum og þjónustu, eins og við á, c) senda viðeigandi umhverfiskröfu(r) sína(r) til utanaðkomandi veitenda, þ.m.t. verktakar, d) hafa í huga þörf til að veita upplýsingar um möguleg, veruleg umhverfisáhrif Í tengslum við flutninga eða afhendingu, notkun, meðhöndlun við lok endingartímans og endanlega förgun vara þess/hennar og þjónustu. Fyrirtæki/stofnun skal viðhalda skjalfestum upplýsingum að því marki sem nauðsynlegt er til að hafa vissu fyrir því að unnið hafi verið eftir ferlinu eða ferlunum eins og fyrirhugað var. A.8.2 Viðbúnaður og viðbrögð við neyðarástandi Fyrirtæki/stofnun skal koma á, innleiða og viðhalda þeim ferlum sem þörf er á til að undirbúa sig fyrir og bregðast við hugsanlegu neyðarástandi sem er tilgreint í 6.1.1. Fyrirtæki/stofnun skal: a) búa sig undir að bregðast við með því að skipuleggja aðgerðir til að koma í veg fyrir eða milda skaðleg umhverfisáhrif vegna neyðarástands, b) bregðast við raunverulegu neyðarástandi, c) grípa til aðgerða til að koma í veg fyrir eða milda afleiðingar neyðarástands, eins og við á miðað við umfang neyðarástandsins og hugsanlegra umhverfisáhrifa, d) prófa skipulagðar viðbragðsaðgerðir reglulega, þar sem því verður við komið, e) fara yfir og endurskoða ferli(n) og skipulagðar viðbragðsaðgerðir reglulega, einkum eftir að neyðarástand hefur komið upp eða eftir prófun, f) veita viðeigandi upplýsingar og starfsþjálfun sem tengist viðbúnaði og viðbrögðum við neyðarástandi, eins og við á, til viðkomandi hagsmunaaðila, þ.m.t. einstaklingar sem vinna undir stjórn þess/hennar. Fyrirtæki/stofnun skal viðhalda skjalfestum upplýsingum að því marki sem nauðsynlegt er til að hafa vissu fyrir því að unnið sé eftir ferlinu eða ferlunum eins og fyrirhugað var. A.9 Frammistöðumat A.9.1 Vöktun, mæling, greining og mat A.9.1.1 Almennt Fyrirtæki/stofnun skal vakta, mæla, greina og meta eigin umhverfisárangur.	

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða: a) hvað þurfi að vakta og mæla, b) aðferðir við vöktun, mælingu, greiningu og mat, eftir því sem við á, til að tryggja gildar niðurstöður, c) þær viðmiðanir sem fyrirtækið/stofnunin mun nota til að meta eigin umhverfisárangur og viðeigandi vísbenda, d) hvenær vöktun og mæling eigi að fara fram, e) hvenær greina skuli og meta niðurstöður úr vöktun og mælingum. Fyrirtæki/stofnun skal tryggja að kvarðaður eða sannprófaður vöktunar- og mælingarbúnaður sé notaður og honum viðhaldið, eins og við á. Fyrirtækið/stofnunin skal meta umhverfisárangur sinn og skilvirkni umhverfisstjórnunarkerfisins. Fyrirtækið/stofnunin skal miðla viðeigandi upplýsingum um umhverfisárangur, bæði innanhúss og utan, eins og skilgreint er í samskiptaferli eða -ferlum fyrirtækisins/stofnunarinnar og eins og krafist er samkvæmt skyldum sem fyrirtækið/stofnunin verður að uppfylla. Fyrirtækið/stofnunin skal halda til haga viðeigandi skjalfestum upplýsingum til sönnunar á niðurstöðum vöktunar, mælingar, greiningar og mats. A.9.1.2 Mat á reglufylgni Fyrirtæki/stofnun skal koma á, innleiða og viðhalda þeim ferlum sem þörf er á til að meta uppfyllingu þeirra skyldna sem verður að uppfylla. Fyrirtæki/stofnun skal: a) ákvarða með hvaða tíðni þessi fylgni verður metin, b) meta reglufylgni og grípa til aðgerða, ef þörf krefur, c) viðhalda þekkingu og skilningi á stöðu sinni m.t.t. reglufylgni. Fyrirtækið/stofnunin skal halda til haga skjalfestum upplýsingum til sönnunar á niðurstöðum úr mati á reglufylgni. A.9.2 Innri úttekt A.9.2.1 Almennt Fyrirtæki/stofnun skal inna af hendi innri úttektir með fyrirfram ákveðnu millibili til að veita upplýsingar um hvort umhverfisstjórnunarkerfið: a) er í samræmi við: 1) kröfur fyrirtækisins/stofnunarinnar varðandi umhverfisstjórnunarkerfi þess/hennar, 2) kröfurnar í þessum alþjóðlega staðli, b) er innleitt á skilvirkan hátt og því viðhaldið. A.9.2.2 Áætlun um innri úttekt Fyrirtæki/stofnun skal koma á, koma í framkvæmd og viðhalda áætlun(um) um innri úttekt, þ.m.t. tíðni, aðferðir, ábyrgð, kröfur um skipulagningu og skýrslugjöf um innri úttekt fyrirtækisins/stofnunarinnar.	

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
Þegar fyrirtæki/stofnun kemur áætlun um innri úttekt á fót skal fyrirtækið/stofnunin taka tillit til umhverfislegs mikilvægis viðkomandi ferla, breytinga sem hafa áhrif á fyrirtækið/stofnunina og niðurstaðna úr fyrri úttektum. Fyrirtæki/stofnun skal: - skilgreina viðmiðanir úttektarinnar og umfang hvernar úttektar, - velja úttakendur og annast úttektir til að tryggja hlutlægni og hlutleysi úttektarferlisins, - tryggja að viðeigandi stjórnendum sé tilkynnt um niðurstöður úttektarinnar. Fyrirtæki/stofnun skal halda til haga skjalfestum upplýsingum til sönnunar á innleiðingu úttektaráætlunar og niðurstöðum úr úttekt. A.9.3 Rýni stjórnenda Æðstu stjórnendur skulu rýna umhverfisstjórnunarkerfi fyrirtækisins með fyrirfram ákveðnu millibili, til að tryggja að það henti áfram, sé fullnægjandi og virkt. Í rýni stjórnenda skal m.a. taka tillit til: - stöðu aðgerða eftir fyrri rýni stjórnenda, - breytinga á: - ytri og innri atriðum sem skipta máli fyrir umhverfisstjórnunarkerfið, - þörfum og væntingum hagsmunaaðila, þ.m.t. skyldur sem verður að uppfylla, - mikilvægum umhverfisþáttum, - áhættu og tækifærum, - þess að hvaða marki almenn umhverfismarkmið hafa náðst, - upplýsinga um umhverfisárangur fyrirtækisins/stofnunarinnar, þ.m.t. þróun m.t.t.: - ósamræmis og aðgerða til úrbóta, - niðurstaðna úr vöktun og mælingum, - efnda á skyldum sem það/hún verður að uppfylla, - niðurstaðna úr úttektum, - nægjanleika tilfanga, - viðeigandi orðsendinga frá hagsmunaaðilum, þ.m.t. kvartanir, - tækifæra til stöðugra umbóta. Niðurstöður úr rýni stjórnenda skulu fela í sér: - ályktanir um áframhaldandi hentugleika, nægjanleika og skilvirkni umhverfisstjórnunarkerfisins, - ákvarðanir sem tengjast tækifærum til stöðugra umbóta, - ákvarðanir sem tengjast hvers konar þörf á breytingum á umhverfisstjórnunarkerfinu, þ.m.t. tilföng,	

A-HLUTI Kröfur til umhverfisstjórnunarkerfis samkvæmt EN ISO 14001:2015	B-HLUTI Viðbótarkröfur til fyrirtækja/stofnana sem koma umhverfisstjórnunarkerfi ESB í framkvæmd
— aðgerðir, ef þörf krefur, ef almenn umhverfismarkmið hafa ekki náðst, — tækifæri til að bæta samþættingu umhverfisstjórnunarkerfisins við aðra viðskiptaferla, ef þörf krefur, — hugsanleg áhrif á stefnumarkandi stjórn fyrirtækisins/stofnunarinnar. Fyrirtæki/stofnun skal halda til haga skjalfestum upplýsingum til sönnunar á niðurstöðum úr rýni stjórnenda. A.10 Umbætur A.10.1 Almennt Fyrirtæki/stofnun skal ákvarða tækifæri til umbóta (sjá 9.1, 9.2 og 9.3) og koma í framkvæmd nauðsynlegum aðgerðum til að fyrirhuguð útkoma náist með umhverfisstjórnunarkerfi fyrirtækisins/stofnunarinnar. A.10.2 Ósamræmi og aðgerðir til úrbóta Ef ósamræmi kemur upp skal fyrirtæki/stofnun: a) bregðast við ósamræminu og, eftir því sem við á: 1) grípa til aðgerða til að stjórna því og leiðrétta, 2) takast á við afleiðingarnar, þ.m.t. að milda skaðleg umhverfisáhrif, b) meta þörf á aðgerðum til að útrýma orsökum ósamræmisins, til þess að það komi ekki upp aftur eða komi upp annars staðar, með því að: 1) rýna ósamræmið, 2) ákvarða orsakir ósamræmisins, 3) ákvarða hvort svipað ósamræmi er fyrir hendi eða gæti hugsanlega komið upp, c) innleiða hvers kyns aðgerðir sem þörf er á, d) rýna skilvirkni þeirra aðgerða til úrbóta sem gripið var til, e) gera breytingar á umhverfisstjórnunarkerfinu, ef nauðsyn krefur. Aðgerðir til úrbóta skulu vera viðeigandi miðað við mikilvægi áhrifanna af ósamræminu sem kom upp, þ.m.t. umhverfisáhrif. Fyrirtæki/stofnun skal halda til haga skjalfestum upplýsingum til sönnunar á: — eðli ósamræmisins og öllum síðari aðgerðum sem gripið hefur verið til, — niðurstöðum hvers konar aðgerða til úrbóta. A.10.3 Stöðugar umbætur Fyrirtæki/stofnun skal stöðugt bæta hentugleika, nógssamleika og skilvirkni umhverfisstjórnunarkerfisins til að auka umhverfisárangur.	

(¹) Notkun á textanum í landsstaðlinum, sem er birtur í þessum viðauka, er með leyfi Staðlasamtaka Evrópu (CEN). Hægt er að kaupa heildartexta landsstaðalsins frá landsbundnum staðlastofnunum en skrá yfir þá er að finna á opinberu vefsetri Staðlasamtaka Evrópu. Hvers konar fjölföldun þessa viðauka af viðskiptalegum ástæðum er óheimil.

III. VIÐAUKI

INNRI UMHVERFISÚTTEKT

1. Úttektaráætlun og tíðni úttekta

1.1. Úttektaráætlun

Úttektaráætlunin skal tryggja að stjórn fyrirtækis/stofnunar fái þær upplýsingar sem hún þarf til að rýna umhverfisárangur fyrirtækisins/stofnunarinnar og skilvirkni umhverfisstjórnunarkerfisins og geti sýnt fram á að höfð sé stjórn á hvoru tveggja.

1.2. Markmið úttektaráætlunarinnar

Markmiðin skulu einkum fela í sér að meta fyrirliggjandi stjórnunarkerfi og sýna fram á að samræmi ríki við stefnu fyrirtækisins/stofnunarinnar og áætlun, þ.m.t. að farið sé að lagaskilyrðum og öðrum kröfum sem varða umhverfið.

1.3. Umfang úttektaráætlunarinnar

Skilgreina skal ítarlega heildarumfang einstakra umhverfisúttekta eða einstakra áfanga í úttektarlotu, eftir því sem við á, og tilgreina nákvæmlega:

- 1) viðfangsefnin,
- 2) starfsemina sem taka skal út,
- 3) umhverfisviðmiðanir sem taka skal tillit til,
- 4) hvaða tímabil úttektaráætlunin nær yfir.

Umhverfisúttekt felst í mati á þeim raungögnum sem þarf til að meta árangur í umhverfismálum.

1.4. Tíðni úttekta

Lokið skal við úttekt eða úttektarlotu, sem nær til allrar starfsemi fyrirtækis/stofnunar, eftir því sem við á, eigi sjaldnar en á þriggja ára fresti eða fjögurra ára ef undanþágan, sem kveðið er á um í 7. gr., á við. Tíðni úttektar á tiltekinni tegund starfsemi er breytileg og er háð:

- 1) eðli, umfangi og hversu flókin viðkomandi starfsemi er,
- 2) því hversu mikil umhverfisáhrif eru tengd henni,
- 3) því hversu mikilvæg og brýn vandamálin eru sem komu í ljós við fyrri úttektir,
- 4) sögu umhverfisvandamála í tengslum við starfsemina,

Úttekt skal gerð oftast eftir því sem starfsemin er margslungnari og hefur meiri umhverfisáhrif.

Fyrirtækið/stofnunin skal gera úttektir minnst árlega þar eð það hjálpar til að færa stjórn fyrirtækisins/stofnunarinnar og umhverfissannprófandanum heim sanninn um að fyrirtækið/stofnunin hafi stjórn á mikilvægum umhverfisþáttum sínum.

Fyrirtækið/stofnunin skal gera úttektir á:

- 1) árangri fyrirtækisins/stofnunarinnar í umhverfismálum og
- 2) efndum fyrirtækisins á gildandi lagaskilyrðum og öðrum kröfum sem varða umhverfið.

2. Úttektarstörf

Úttektarstörf skulu fela í sér viðræður við starfsfólk varðandi umhverfisárangur, skoðun rekstrarskilyrða og búnaðar og endurskoðun á skrá, skriflegum málsmeðferðarreglum og öðrum viðeigandi skjölum. Þessi störf skulu innt af hendi með það að markmiði að meta umhverfisárangur starfseminnar, sem verið er að taka út, til að sýna fram á hvort hún uppfylli gildandi staðla, reglur eða almenn og sértæk umhverfismarkmið. Með þeim skal einnig sýna fram á hvort kerfið, sem er

fyrir hendi til stjórnunar á umhverfislegum skyldum og árangri, sé skilvirkt og viðeigandi og þau munu þar af leiðandi m.a. innihalda skyndikannanir á samræmi við þessar viðmiðanir til að sýna fram á skilvirkni alls stjórnunarkerfisins.

Eftirfarandi áfangar skulu einkum vera í úttektarferlinu:

- 1) skilningur á stjórnunarkerfunum,
- 2) mat á styrkleikum og veikleikum stjórnunarkerfanna,
- 3) söfnun gagna til að sýna hvort stjórnunarkerfið sé virkt eða ekki,
- 4) mat á niðurstöðum úttektar,
- 5) ályktanir úttektar teknar saman,
- 6) skýrslugjöf um niðurstöður og ályktanir úttektar.

3. Skýrslugjöf um niðurstöður og ályktanir úttektar

Grundvallarmarkmiðin með skriflegri úttektarskýrslu eru:

- 1) að skjalfesta umfang úttektarinnar,
- 2) að upplýsa stjórnina um hvernig gangi að fylgja umhverfisstefnu fyrirtækisins/stofnunarinnar og um framfarir fyrirtækisins/stofnunarinnar í umhverfismálum,
- 3) að upplýsa stjórnendur um hvernig gangi að fylgja lagaskilyrðum og öðrum kröfum sem varða umhverfið og um ráðstafanir sem eru gerðar til að tryggja að hægt sé að sýna fram á reglufylgni,
- 4) að upplýsa stjórnina um skilvirkni og áreiðanleika ráðstafana sem gerðar eru til að vakta og milda umhverfisáhrif fyrirtækisins/stofnunarinnar,
- 5) að sýna fram á þörf til aðgerða til úrbóta, eftir því sem við á.

Skriflega úttektarskýrslan skal innihalda nauðsynlegar upplýsingar til að fara að þessum markmiðum.“
